

Oredništvo in aprava:
Ljubljana,
Selenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Glasilo Strokovne komisije za Slovenijo. (Pokralski odbor GDSJ.)

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna šte. 1 Din,
mesečno Din 3—, celoletno
35 Din. — Za člane izved
po 60 para.

glas po dogovoru.

I morajo biti frankram
odpisani, ter opremljeni
amp. dotične organizacije.
Rokopisi se ne vračajo.
Reklamacije so pošiljne
proste.

K dejanjem!

I.

Kakor vsako veliko gibanje, tako je tudi delavsko gibanje preživljalo svojo veliko notranjo krizo.

Pred vojno je bilo zidano delavsko gibanje na golo negacijo. Vse delo delavskih organizacij je bilo omejeno po veliki večini na agitacijo za pridobivanje novih somišljenikov. Organizacije se se širile v tako naglem tempu, da ni preostajalo časa za smotreno organizacijo in za razglabljanje socialističnih idej.

Kdor je ves ta razvoj opazoval, se je moral zavedati, da bo prej ali slej nastopila notranja kriza.

Trpljenje in razočaranje med vojno je napotilo ljudske množice še v večjem številu v socialističen labor.

S tem dejstvom je pa postalo delavsko gibanje tak mogočen faktor v življenju narodov, ki je bil po svoji številčni moči poklican praktično uveljavljati svoje ideje in svoj program.

Tedaj so se pa pokazale napake!

Naenkrat se je pokazalo, da stranke, sestavljene in usmerjene na golo agitatorsko delo niso kos rešavati vsakdanje probleme, ki jih prinaša seboj realno življenje. In kriza je bila tukaj!

Peč let je sedaj minulo, odkar je ta kriza izbruhnila. Mnogo je razruvala in mnogo uničila. Ali na drugi strani je ta kriza, — kakor smo že zadnjič rekli — silno poglobila in razširila socialistično znanje. V tej petletni dobi je sicer proletarijat mnogo izgubil in mnogo pretrpel, ali delavske organizacije so se preporodile iz gibanja agitatorjev v gibanje organizatorjev!

Od besed smo prišli k dejanjem, bi rekli po domače.

II.

Delavsko gibanje je sedaj tako razčiščeno in tako poglobljeno, da se brez skrbi lahko širi in pridobiva novih somišljenikov in novih sodelavcev. Kadri

zavednih proletarcev so po prestali krizi tako močni in tako usidrani, da so zmožni prevzeti vodstvo velike delavske armade.

Zato je sedaj naša prva naloga, da uravnamo naše delo na širjenje delavskih vrst. Paziti pa moramo pri tem, da ne zapademo v iste napake zaradi katerih je nastala ravno kar prestana kriza. Vsak novinec, ki vstopi v naše vrste, more preiti vso šolo modernega delavskega gibanja. Tu ne smemo trpeti nikakoršnega polovičarstva. In prvo, kar mu moramo povedati, je to, da bo moral v organizacijah tudi delati in žrtvovati za njihov napredek in da nam ne zadostuje, če je le kot številka v naših vrstah. Mi hočemo živih organizmov, ki bodo dajali ne samo številčne moči, temveč takih, ki bodo dali organizacijam svoje sposobnosti in svoje delo!

Letošnje leto smo si stavili nalogo, da ustavimo kapitalistično ofenzivo. Ali če hočemo to res tudi izvesti, potem moramo takoj na delo.

Se neorganizirane je treba organizirati. V tovarnah je treba izdati parolo:

Vsi v organizacijo!

Onim, ki bi ne hoteli, je pa treba povedati, da podpirajo ofenzivo kapitala s tem, ker nočejo vstopiti na branik. — Takim je treba povedati z vso energijo, da niso sodrugi, da niso bratje in ker niso z nami, so zato proti nam. In z onimi, ki so proti nam, pa naj bo kdor koli hoče, je treba pričeti razračunavati. Kdor noče z nami v skupno organizacijo, temu tudi ni treba z nami skupaj delati. Če se sramuje naše družbe, naj gre proč od nas in če on ne bo šel, bomo šli pa mi od njega!

Z nami ali proti nam je naša parola. Po sredi med našo in med kapitalistično fronto ni prostora!

Vsi naj slišijo naš glas. Mi hočemo nazaj naše pravice!

Vsi naši naj nam pomagajo!

Laž ima kratke noge.

Ko laž odebeli, da se je že otiplje, pravi tepec šele z zobmi zaskriplje.

Pod zgornjim naslovom prinaša zadnja Strokovna borba poročilo o izidu volitev v II. rudarsko skupino, ki je popolnoma nasprotno našemu. V tem poročilu je resnica samo naslov. Mi bomo s številkami in imeni pokazali, kdo čitatelje vara in morda se bo zgodilo na podlagi našega pojasnila pri tistih, ki »Strokovno borbo« pišejo in čitajo, nekaj podobnega, kakor je to v motu k tem članku napisano.

Glasom poročila »Strokovne borbe« naj bi bil volilni rezultat naslednji:

Kraj	ZRD	Unija	Kler.	Nac. listi	Skup. po tem poročilu	Vse skupaj se je volilo odbor.
Trbovlje	26	15	—	—	41	41
Zagorje	12	—	2	2	16	16
Hrastnik	4	8	—	—	12	12
Ojstro	15	2	—	—	17	9
Velenje	5	—	5	—	10	10
Kočevje	1	3	—	—	4	4
Zabuk.	63	28	7	2	110	92

Tu opozarjamo samo na zadnji dve koloni. Iz njih bodo čitatelji videli, da je bilo skupaj glasom tega poročila dosti več odbornikov izvoljenih, kakor se jih je sploh volilo.

V Velenju so dobili samo neodvisni 15 odbornikov, vseh skupaj se je volilo pa 91! Dalje piše »Strokovna Borba« v pregledu, da je bilo izvoljenih v Kočevju 5 neodvisnih in 5 klerikalcev. Tik poleg — v dopisu iz Kočevja pa piše: izvoljenih je bilo skupaj 22 zaupnikov, dva stara in 20 naših razredno zavednih proletarcev. Tajništvo Unije trdi, da v Kočevju ni neodvisne organizacije in da tam neodvisne liste sploh ni bilo, ampak le lista »starih« in »mladih«, kakor »Strokovna Borba« sama piše. Menda si je na podlagi vsega tega lahko ustvariti pravo sliko o verodostojnosti »Strokovne Borbe« in njenega poročanja. In o resnosti organizacije, ki tako dela!

Mi smo zaprosili tajništvo Unije rudarjev, naj nam pošlje z oztrom na to časopisno laganje natančno poročilo o volilnih izidih. Priobčujemo to poročilo, kakor smo ga dobili.

SEZNAM

izvoljenih zaupnikov v II. rudarsko skupino v Sloveniji ob priliki volitev dne 9. do 16. decembra 1923, ki so člani Unije slov. rudarjev, ali pa člani S. P. J. Namestniki, ki so isto tako ali člani Unije ali pa člani S. P. J. niso tukaj navedeni.

Svinčeni rudniki Mežica in Crna so volili 18 zaupnikov in 18 namestnikov.

Zaupniki:

Predsednik lokalnega odbora: Franc Dolinar, Crna, podpredsednik lokalnega odbora: Franc Blatnik, Mežica, zaupniki: Franc Stern, Franc Sek, Franc Mlinar, Josip Roblek, Peter Kalčič, Rudolf Praper, Leopold Ozimic, Josip Juh, Franc Osojnik, Filip Repanšek, Peter Hauli, vsi člani Unije.

Postavljene 2 kandidatni listi. Klerikalci popolnoma propadli.

Rudnik Leše se je volilo 2 zaupnika in 2 namestnika.

Predsednik lokalnega odbora: Jerlenko Miha, Leše, podpredsednik: Hočnik Franc, oba člana Unije.

Postavljena samo naša lista.

Rudnik Velenje se je volilo 9 zaupnikov in 9 namestnikov.

Predsednik lokalnega odbora: Josip Rednak, Velenje, podpredsednik: Miroslav Pevec, zaupniki: Rafael Kolar, Josip Koželj, Josip Pouh, Ferdo Valenčak, Franc Znoj, Martin Uranjek, vsi člani Unije, Vekoslav Zajc, klerikalec.

Postavljene 3 kandidatne liste. Komunisti popolnoma propadli.

Rudnik Zabukovca se je volilo 4 zaupnike in 4 namestnike.

Predsednik lokalnega odbora: Franc Judec, Zabukovca, podpredsednik: Anton Pilko, zaupniki: Josip Berdnik, člani Unije, Jakob Uranjek, klerikalec.

Postavljene 2 kandidatni listi. Komunisti volili klerikalce.

Rudnik Liboje se je volilo 1 zaupnika in 1 namestnika.

Predsednik lokalnega odbora: Franc Kolšek, Petrovče, podpredsednik: Alojz Fabjan, člana Unije.

Rudnik Store se je volilo 1 zaupnika in 2 namestnika.

Predsednik lokalnega odbora: Ivan Vengušt, Pečovje, podpredsednik: Jurij Sivka, S. P. J.

Postavljene 2 kandidatni listi. Klerikalci propadli.

Rudnik Drobendol se je volilo 1 zaupnika in 1 namestnika.

Predsednik lokalnega odbora: Ivan Obrez, St. Rupert, podpredsednik: Karol Mačkovšek, člana Unije.

Postavljena samo 1 kandidatna lista.

Rudnik Hrastnik se je volilo 9 zaupnikov in 9 namestnikov.

Predsednik lokalnega odbora: Podlunšek Jurij, Hrastnik, podpredsednik: Tanšek Alojz, zaupniki: Josip Tovorinik, Martin Zalezina, Anton Verden, Ivan Domše, Ivan Podlunšek, Franc Rojnik, Josip Ajdovnik, vsi člani Unije.

Postavljene so bile 3 kandidatne liste in so vse nasprotne propadle.

Iz Trbovelj nam niso znana imena izvoljenih zaupnikov, ampak samo rezultat: izvoljenih je 25 zaupnikov na naši listi, 16 na neodvisni. V predsedstvu je načelnik Unije.

V Zagorju nimamo mi nič, neodvisni pa 12, narodni socialisti 2, klerikalci 2 zaupnika.

V Ojstrem pri Hrastniku imajo neodvisni 3 zaupnike, mi pa nič.

V Kočevju ni organizacij in se je volilo lokalne liste.

V Rajhenburgu sploh neodvisni niti niso kandidirali, temveč so postavili kandidatno listo samo klerikalci.

V Hudijami isto tako samo klerikalci.

V Krmelju so kandidirali samo klerikalci, drugi nobeden.

Iz tega je razvidno, da je bilo izvoljenih na listah Unije skupaj 61 zaupnikov, natanko, kakor smo mi poročali.

Kam spada ostala zmes je težko reči. Naj se prepirajo za njo Strokovna borba, Pravica, in Nova Pravda.

Ko smo tako dokazali, kdo poroča prav in kdo lažljivo, — bomo pa povedali tudi drugo stran resnice, da bo resnica tudi tam jasno podčrtana, kjer je za nas neugodnejša. V Trbovljah je bilo 2961 volilnih upravičencev. Volit jih je prišlo le 724 ali 24.5%. — V Zagorju je bilo 821 volilnih upravičencev, volit jih je šlo 722 ali 88%.

Za zmago v Trbovljah je bilo treba povprečno 12%, za zmago v Zagorju 44%. V Zagorju so dobili naši kandidati največ po 104, neodvisni po 185, v Trbovljah naši največ po 127. Volilni količnik je bil v Trbovljah 63, v Zagorju 140, v Hrastniku 113. Kdor ne gleda samo na število izvoljenih kandidatov, ampak tudi na število oddanih glasov, ta mora ugotoviti:

1. Da naša misel med rudarji sicer vstaja, da pa še vedno nimamo povoda med seboj združbe delati, ker bo stalo še veliko skupnega napora, dokler ne bo izginilo med rudarji nezaupanje do organizacije sploh.

2.) Da ni bilo prav nobenega povoda, očitati zagorskim sodrugom neuspeha. V resnici je uspeh najlepši v Hrastniku, potem v Zagorju, — največ dela pa nas čaka še v Trbovljah, kjer so vodilna stranka — čakovci. A tudi v Trbovljah je položaj tudi v toliko ugoden, da je zbran ves kader izkušenih starih zaupnikov v Uniji, — med tem ko so vodili nasprotno stran neizkušeni mladi ljudje. Samo na ta položaj je »Delavec« mislil, ko je pravilno očrtal nalogo, ki nas v Trbovljah čaka. Kjer gre za načela in taktiko moramo iti ravno pot, — kjer gre za osebe: moramo združevati in pridobivati.

Povdarjamo, da bodo to stališče naš trboveljski sodrugi odobrili: »Delavec« je pisal o Trboveljskih volitvah v smislu dogovora z načelnikom Unije. Zato so nas podtikovanja v enem delu socialističnega tiska naravnost osupnila. Zato upravičeno pričakujemo, da bodo temu tisku vsi rudarji, brez razlike mišljenja povedali, da se tako razpoloženje ne dviga.

Vsi smo storili, kar smo mogli. Našemu skupnemu naporu se je zahvaliti za dosedanje uspehe in naši edinstvi, ki jo čuvajmo kot dragocen zaklad.

Dopotovanje tujih delavcev.

Ministrstvo za socialno politiko je izdelalo nedavno osnutek pravilnika o izdajanju dopotovalnih dovoljenj inozemskim delavcem.

Takoj moramo seveda poudariti načelno stališče: delavski razred zahteva svobodni delovni trg, ki ne sme biti omejevan po raznih, kapitalističnih interesih upoštevajočih vidikih.

Zato se poslužuje delavski razred zakonitih mer glede upoševanja inozemskih delavcev le, v kolikor ščiti zakon o zaščiti delavcev delavčevu delovno silo. Ne upošteva pri tem tuzemsko ali inozemsko pripadnost. Kajti interes kapitalističnega razreda, da poliska brezposelnost delavske meze navzdol, se more in mora brzditi s tem, da se podjetniku ne dovoljuje dopotovanja delovnih sil zato, ker je delovnih sil preveč na razpolago.

Prav tako pa se na drugi strani dobro zavedamo, da kapitalizem ne pozna državnih in narodnostnih mej in

da bo z dotokom inozemskega kapitala dotekala v našo državo tudi inozemska delovna sila.

Vsled tega je podano trajno in nepremostljivo nasprotje med stališčem, zastopanim v vladnem osnutku in stališčem, ki ga zastopajo v tem pogledu socialistične strokovne organizacije.

Dočim hoče zaščititi pravilnik narodnostni in državni interes, zahtevamo mi socialno zaščito delovne sile.

Pravilnik stremi v glavnem za tem, da se skrajša postopanje pri izdaji dovoljenj za bivanje. Pravilnik hoče ustvariti enotnost in točnost tozadevnega postopka. V redu je to. Vendar pa trdimo, da je ureditev tega postopka podrejenega pomena in da potiskajo razmere na dnevni red vsa važnejša, vse bolj pereča nujna vprašanja.

Najvažnejše vprašanje, ki se mora rešiti je: domače delovne sile morajo dobiti dovolj delovne prilike!

Gibanje draginje.

V naslednjem podajamo draginjski račun za mesec januar.

Zanimivo bo primerjati ob tej priliki, kako se gibljejo pri nas cene v zadnjih mesecih. Naše draginjske številke kažejo tozadevno tole sliko:

Eksistenčni minimum za mesec januar 1924 za 5-člansko družino (mož, žena in 3 otroci, stari 12 let, 7 let in 1½ leto):

Predmet	Mesečna potreba	Za enotno kg	Skupaj Din
moka 0	15—	6'25	93'75
moka za kuho	10—	6—	60—
krušna moka	10—	5'75	57'50
koruza	20—	3—	60—
krompir	70—	1'25	87'50
fižol	3—	8—	24—
meso 1. vrste	11—	26—	286—
» 2. »	10—	23—	230—
mast	3—	42—	126—
sol	1—	4—	4—
olje	1'5	25—	37'50
riž 1. vrste	2'5	14—	35—
» 2. »	2'5	10—	25—
sladkor kocke	2—	22—	44—
» kristalni	2—	20—	40—
kava Santos	0'7	50—	35—
» Rio	0'7	40—	28—
frank	0'1	25—	2'50
nilo	1—	19—	19—
kis	0'1	2—	1—
čaj	0'1	75—	7'50
mleko	20—	4—	80—
rum	0'5	32—	16—
drva	1 m	200—	200—
premog	2 q	47'50	95—
čevlji	polpara	300—	150—
kamgarn	1 m	300—	300—
ševiot	1 m	160—	160—
molinos	2 m	20—	40—

Skupaj 2344'25

je bli eksistenčni minimum 2. januarja 1924.

Odgovor na to vprašanje bi moral biti: ne dopotovanje, marveč izseljevanje domačega delavstva je treba urediti!

Drugo vprašanje pa: je-li državna uprava ustvarila predpogoje, da se domače delavstvo usposobi tudi za ona opravila, za katera je treba doslej inozemcev. Tudi na to vprašanje dobimo povsem negativen odgovor: državna uprava ne dopušča izpopolnitve in izobrazbe domačega delavstva!

Na eni strani odreja podporo celo obrtno-nadaljevalnim šolam, ko na drugi strani priznava potrebo kvalificiranih moči.

Ker ni izpolnila državna uprava teh predpogojev, zato s pravilnikom ne bo rešila niti one naloge, ki si jo je sama zastavila.

Opomba: Računamo, da odpade od tega zneska 32 % za težkega delavca, 25 % za ženo, 20 % za otroka nad 12 let, 17 % za otroka v šolski dobi, 8 % za malega otroka. Pri samcih, ki ne žive v skupnem gospodinjstvu računamo, da je treba pribiti k zgornji vsoti 50 do 70 %.

september	Din 2349.60
november	Din 2340.20
december	Din 2322.50
januar	Din 2344.—

Iz tega vidimo, da so pri nas zadnje štiri mesece enako kakor valuta, tako tudi cene stabilizirane.

Pri tej ugotovitvi pa ne moremo nikdar dovolj poudariti, da znašajo plače našega delavstva komaj 60 do 70 % predvojnega normala.

Opozoriti moramo dalje na to, da je pri nas cela vrsta podjetij, ki svojemu delavstvu že od leta 1922 dalje niso zvišale plač.

Vendar je od takrat draginja napram sedanjemu stanju znatno narasla.

Naša draginjska številka za julij 1922 znaša samo 1805 Din, za oktober 1922 Din in je od takrat naprej stalno razšla, dokler se ni avgusta l. 1923 ustavila.

Naše delavstvo je po večini tako slabo plačano, da od tega ne more živeti. Ono živi tako, da se dolži in da črpa iz skromnih prihrankov, ki si jih je v tej ali oni obliki še pred vojno nabralo. — Vse te prihranke daje kot svoj tribut našemu nenasitnemu mlademu kapitalizmu, ki postavlja iz teh razlaščenih kamnov svoja podjetja, svoje tovarne, svoje sveto osebnost lastnino.

Pride pa čas, ko se obleke ne bodo dale več narobe obrniti in ko bo prodana zadnja prezadolžena hišica.

Takrat tako ne bo šlo več naprej.

Podjetništvo računa danes z razbitjem delavskih organizacij in z ojačenjem reakcionarnih sil.

otrok — kratko, vse mogoče znake degeneracije. Pri tem se spominjam sledečega izreka na plakatu »amerikanskega rdečega križa za Avstrijo«:

»Erdenmütter stillet selber,

Kuhmilch ist für junge Kälber.«

Na istem plakatu stoji še sledeči izrek:

»Täglich sieht St. Petrus mit Bedauern, viele Flaschenkinder um ihr Leben trauern.«

Vzemimo, da Vam je znorela žena sredi najboljših let, medtem ko Vas je poreje obdarila s kopico otrok. Kaj naj začnete? Ni li to vrhunec nesreče: sam s kopico otrok in noro ženo?

Pomnite, da je alkoholizem socialno zlo in da se v današnji pivski družbi to lahko vsakemu, tudi najtreznejšemu zgodi. Zato je treba združiti in medsebojne pomoči vseh onih pozitivnih elementov med nami, kateri so to nevarnost spoznali ter so pripravljeni to njihovo spoznanje tudi uveljaviti — če tudi v težki borbi.

Vzemimo, da je Vaša mlada ženica vsled očetovega alkoholizma nesposobna, da gama doji svojo deco. Ali veste drage sestre in dragi bratje, da je umrljivost umetno gojenje dece mnogo večja nego li umrljivost naravno gojene

So pa meje, kjer so tudi te sile brez moči: Noben tiran ne more prepovedati propadanja fizičnih, telesnih in moralnih sil ob nezadostni prehrani. Iz teh razlogov si upamo tudi pri današnjih slabih razmerah napovedati, da se bodo bili v prihodnjem letu — hudi boji za zvišanje realnih plač od 60 na 100 odstotkov življenjskega minima in da se

Važna odločba. Kr. stol sedmorice v Zagrebu je ugodil ničnostni pritožbi rudarjev trboveljske premogokopne družbe proti razsodbam celjskega okrožnega sodišča, s katerimi jih je spoznalo krivim po členu 11. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ker naj so z razširjenjem letakov zadržavali svoje delavoljne tovariše od dela. Vrhovno sodišče je utemeljilo svojo odločbo s tem, da pomeni v tem členu nahajajoči se glagol »sprečevati«, ne kakor se je prestavilo v »Uradnem listu« »skušati zadrževati«, — marveč »Onemogočevati«, vsled česar so kaznjiva samo taka dejanja, s katerimi se more onemogočiti, da bi delavoljni delavci delali oz. s katerimi se skuša napraviti resnično oviro, ki bi mogla fiktivno onemogočiti delo delavoljnih delavcev ter da imajo delavci pravico do stavke in da bi bilo v nasprotju s to pravico, ako ne bi smeli s prigovarjanjem, navdušenjem in širjenjem letakov stavke organizirati in voditi. Po tej odločbi kr. stola sedmorice se člen 11. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi stvarno krije z odločbo dosedanjega koalicijskega zakona z dne 7. 4. 1870 št. 43. — Ta razsodba kr. stola sedmorice je odločilne važnosti za naše rudarje, ker se jim je ž njo priznalo, da imajo pravico do stavke in s tem pravice do obstanka. Po stavki, ki je bila zlomljena s pomočjo oblasti, ki so napačno tolmačile člen 11. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, je Trbov. prem. družba začela svoje delavce še bolj izkoriščati, kakor je to delala do stavke.

Od spomladi leta 1922 jim ni zvišala plač, ni jim izplačevala še ob pogajanjih ponujenih 3 Din poviška na delovnik, ni jim povišala plač z ozirom na 5 % povišek cen premoga za državne železnice in ne z ozirom na splošno zvišanje premogovnih cen. Njeni organi delajo z rudarji že zopet, kakor z brezpravnimi sužnji. Posledice se kažejo v tem, da naši rudarji beže v trumah na Francosko in v Belgijo. Upati je, da bo odločba kr. stola sedmorice pripravila Trbov. prem. družbo do pometi, da bo s svojimi delavci začela bolj človeški ravnati, ko se lahko zanaša, da ji pri prihodnji stavki oblasti ne bodo mogle iti več tako na roko, kakor pri zadnji.

Pričakujemo tudi, da bodo »Jutro«, glasilo Trbov. prem. družbe in ž njim

bodo morali ti boji koncem koncev — zmagovito končati, ker drugega izhoda ni!

Cim več bo na podjetniški strani uvidenosti za nujnost te regulacije — tem manj bodo mezdni boji po nepotrebnem rušili in razdirali.

Vi pa, delavci, strnite svoje vrste za vse, kar pride.

Delavsko gibanje.

sorodni demokratski listi, ki so z veseljem poročali o obsodbah rudarjev trbov. prem. družbe po celjskem okrožnem sodišču, sporočili svojim bralcem, da te razsodbe celjskega okrožnega sodišča niso držale.

Iz te razsodbe najvišjega sodišča je pa tudi razvidno, da so bile vse sodbe te vrste krive. Spominjamo se, da je bilo v stavki pri g. Westnu v Celju obsojenih preko 30 zaupnikov na večdnevni zapor le zato, ker so priporočali svojim solovarišem solidarnost. Tako je dobil s. F. Svetek, ki je stavko vodil 7 dnevni zapor samo zato, ker je na shodu stavkajočih pozivljaj naj tudi stavkolomci zapuste delo. Kakor je videti iz te razsodbe so vsi ti naši zaupniki po nedolžnem sedeli v zaporu.

Orjunaši so sklenili na svojem letošnjem kongresu, ki se je vršil v Splitu, da bodo ustanovili tudi delavske strokovne organizacije. — Značilno je, da je stavil predlog za ustanovitev strokovnih organizacij, g. Bornemissa, ki je bil še pred kratkim voditelj zagrebških komunistov. Seveda se g. Bornemissa zelo moti, če misli, da se bodo delavci pustili še enkrat nafariati. Doba praznih obljub je končoveljavno minula.

Strah pred oddajo premoženja

Pri zadnjih angleških volitvah je igralo vprašanje premoženja veliko vlogo. To zahtevo je stavila na svoj program angleška Delavska stranka, ki je stavila precej velike zahteve (davčno naj se obremenijo premoženje nad 5000 funtov.)

Angleški socialisti so to svojo zahtevo prav dobro utemeljevali in pojasnjevali. S to oddajo premoženja bi se sicer davčno bolj obremenilo podjetnike in kapitaliste, a znižalo bi se pri tem davke pri delavcih. Državna uprava bi pri tem prav nič ne trpela, nasprotno bi na ta način prišla do še lepših dohodkov. Konservativci in liberalci so proti oddaji premoženja vodili z ogromnimi denarnimi sredstvi podprto kampanjo in trdili, da je ta zahteva grenka posledica socializma, ki ogroža zasebno lastnino. Po svetovni vojni je velik del liberalcev sam zahteval oddajo premoženja. Danes, ko je kapitalistična moč po vsem svetu zopet okrepjena, so na to tudi liberalci pozabili. Vrhovna zveza francoskih interesnih zvez delodajalcev je ob priliki svojega kongresa izjavila, da oddaja premoženja ogroža privatno lastnino in da ogroža

spolnega okuženja za vsacega izmed nas.

Ako se z abstinenco popravijo javne zdravstvene razmere, ako se z abstinenco obče zdravje naroda poboljša in se povprečna dolžina življenja vsacega posameznika podaljša — potem to tudi na nas stare abstinentne ne bo ostalo brez ugodnega upliva. Zatorej je vse naše delo, če je tudi na videz za nas osebno popolnoma brez koristi, največjega pomena.

Človek je družabna žival. Karkoli dela za družbo, to žanje tudi sam in njegova deca. Ni pravi egoist in ni pаметen egoist, ki misli na svoj najozžji krog. Moderno življenje znači življenje družbe, narodov, organizacij. A naša abstinentna organizacija ima posebno moč, ker ne zastopa samo ozkih interesov posamezne grupe (kakor n. pr. alkoholno gostilničarstvo svoje!). — temveč zastopa interese zdravja in gošpodarstva najširših narodnih mas, inclusive one »alkoholnega« gostilničarstva.

Zato, bratje in sestre abstinentje, le vkup v organizacijol Organizirajte se in snujte organizacije! One so najboljša zavarovalna družba za življenje.

(Dalje prihodnjik.)

Podlistek.

Bratje abstinenti! Sestre abstinentke!

Mnogo Vas je še, ki stojite ob strani in gledate prostodušno na zastrupljenje našega naroda in na našo organizirano abstinentno borbo. Delate slično, drage sestre in dragi bratje, kakor da bi Vas to ne brigalo.

Dovolite nekaj primerov.

Imate lep, ugoden dom. Samo oče je pijanec.

Imate lep ugoden dom. Samo mati je pijanka.

Našli ste moža Vaši hčerki, a mož je postal pijanec. Pričakovali ste lepe vnukiče, a kadarkoli pridete na obisk, najdete umazano in nevzgojeno, neuljudno in neprijazno, krmežljivo in pohabljenno deco. Ali zamore takšen pogled prinašati zakonsko veselje in srečo?

Našla se je žena Vašemu sinu. — A žena je hčerka očeta — pijanca. Pri nesla je s seboj mogoče nagnjenje k pijančevanju, mogoče tuberkulozo, spolno bolezen ali nagnjenje k norosti, ali nesposobnost za dojenje lastnih

garancijo svobode državljanov. Nasprotniki oddaje premoženja utemeljujejo svojo gonjo s tem, da je to nevarnost za svobodo! Najtežji top proti oddaji premoženja pa je naperjen v tej smeri, da sili domači kapital k izseljevanju. Pri tem navajajo za primer Švico, kjer so kapitalisti lansko leto iz strahu, da bi švicarsko ljudstvo z večino glasovalo za oddajo premoženja, prenesli svoje kapitale čez mejo švicarske države. Ko se je avstrijski židovski kapital v svojem strahu pred oddajo premoženja zvezal s pogrom-stranko krščanskih socialcev, smo slišali izrek: »Raje mal pogrom (to so protižidovski dejanski napadi) kakor kakva velika oddaja premoženja!« Patriotski čut kapitalistov na zapadu ni nič večji kot plemenski čut kapitalistov na vzhodu. Vsi pa pustijo svojo domovino raje obubožati, kakor plačati davke progresivno po njih premoženju.

Koliko poslancev imajo v raznih državah meščanske stranke, socialisti in komunisti?

Država	meščan. str. skup.	Soc.	V od-stotkih	Kom.
Švedska	124	99	43	7
Nem. Avstr.	88	67	40	—
Nemčija	271	173	37.7	15
Letska	63	37	37	—
Belgija	118	68	36.6	—
Danska	101	48	32.2	—
Anglija	423	192	31	—
Italija	353	164	30.8	14
Finska	147	53	26.5	—
Švica	133	53	21.7	2
Nizozemska	80	20	20	—
Litavija	57	11	15.1	5
Ogrska	220	25	10.2	—
Pojlska	407	41	9.1	2
Francoska	524	50	8.6	13
Norveška	142	8	5.5	—
Jugoslavija	311	3	1	—
Zdr. dr. Amer.	434	1	0.23	—

Kam naj se izseljujemo? Preseljevanje narodov se v razsuli Evropi nadaljuje, glad sili ljudi še vedno k izseljevanju. In to ne le v premaganih državah, temveč v vseh. Toda kam se izseljevati? Važni so potni stroški, ki jih delavci v premaganih državah skoro ne morejo utrpjeti, ker je valuta v teh deželah brez večje vrednosti. Posebno za naše delavce so to nepremagljive težkoče: v britsko Indijo in Avstralijo se jih sploh ne dopusti, Angleška in Francoska istotako otežkočata priseljevanje iz premaganih držav. Pa tudi sicer delajo mnoge države težkoče. Po večini zahtevajo dovoljenje za priselitev. Nekateri države, kakor Českoslovaška, Grška, Argentinijska, dovoljuje priselitev le, ako ima tujec že kako delovno pogodbo ali povabilo za priselitev. Druge, kakor Danska, Švedska, Norveška, Švica, Holandska, Finska, Baltiške države dovolijo dopotovanje tujcev le v toliko, v kolikor primanjkuje v tej ali oni stroki delovnih moči. Českoslovaška zahteva poleg tega dovoljenje od občine, kamor tujec dopotuje. Rumunija pa ima za tujce dovoljenje, da jih po preteku enega meseca lahko izžene. Potovanje v Rusijo je danes komaj mogoče. Dovolji se dopotovanje le izjemno. So pa dežele, kamor je izselitev prosta: Avstrija, Italija, Španska, Egipt, Turška, Holandska, Indija, Južna Afrika, Afganistan; slednji je prevzel v zadnjem času prav mnogo tujcev. Kljub temu, da vlada tudi v teh deželah brezposelnost, priseljevanje ne omejujejo ne na ta ne na kak drug način. Kitajska in Japonska ne stavljata nobenih potežkoč priseljenjem. Slednje celo potrebujejo delovnih moči za vzpostavitev pri potresu poškodovanega ozemlja.

Mezde v raznih državah. Angleško ministrstvo dela je napravilo poročilo o stanju realnih povprečnih delavskih mezd v raznih državah. Slednje številke kažejo položaj delavskih mezd:

Angleška	100
Holandska	100
Belgija	57
Norveška	94
Španska	66
Kanada	183
Francoska	86
Českoslovaška	77
Švedska	88
Pojlska	97

Iz tega je razvidno, da so najboljše plačani delavci v Kanadi, najslabše v Belgiji. — Dočim izračunava angleško ministrstvo dela celo za druge države širom sveta, naše ubogo ministrstvo so-

cialne politike ne more zračunati niti za nas. In gospodje nameravajo ukiniti še to revščino in utemeljuje to na ta način, da vrši nadziralne posle tudi ministrstvo policije in da je najboljši, če se ministrstvo socialne politike pridruži temu ministrskemu resortu. Gospodje ministri menda menijo, da je naša socialna zakonodaja najpopolnejša na vsem svetu.

Bojevati? Kriza narašča! Ali smo že izkusili kaj je ta brezposelnost? Ali vemo, da jo bomo morali spoznati? Beraci po cestah se množe, beda narašča. Krščanska ljubezen do bližnjega pa je laž in prevara. Vbogajme se da morda še živali, ne pa človeku.

Hočejo znižati plače, cene pa rastejo. Hočejo podaljšati delovni čas, ukiniti povsod osemurni delavnik. Komur to ni všeč naj gre? Pred vratmi zime čaka tisoče gladujočih, ki so pripravljeni trpeti raje revščino, kakor pa se pustiti brezmejno izkoriščati. Brezposelnost se množe. Zima je tu, ljudje brez oblek, brez obuvala in kurjave. Kako to dobiti? Prošnje ne pomagajo, obljube nikogar ne nasitijo, ne obujejo, ne ogrejejo. Kaj storiti torej?

Odpraviti revščino in bedo, saj je to delo človeka samega! Možno je, da se to izpremeni. Bede in revščine ne pozna vladajoči razred. Njih razkošje je zidano na revščini delovnega ljudstva. In ko to ljudstvo ne bo pustilo iz svojih sadov zidati zlatih palač, bo njega osvobodjenje blizu. In zavednost mu bo prinesla končno zmago. Ne v obupavanju, temveč v boju je rešitev! Ne ljut in grd boj brez načrtov proti posameznikom. Ne — boj razreda izkoriščanih proti razredu njih izkoriščevalcev! Oprezen boj zahteve organizacije, šol in zavednosti. Stokanje in obupavanje pomaga izkoriščevalcem, izkoriščanim pa njih moč in odpor, ki predstavlja voljo mase. Zberite odporne sile, zedinite svojo voljo v enoten tok. Tega gesla ne pozabite v letu 1924.

Protivojni dan 1924. Mednarodna strokovna zveza (Amsterdam) je povabila Socialistično delavsko internacionalo in Socialistično mladinsko internacionalo k sodelovanju pri zborovanjih za akcijo proti vojni in oboroževanju, ki se vrši po vsem svetu tretjo nedeljo v mesecu septembru l. 1924.

Konec tratičja delavskih organizacij. I. G. B. Amerikanska zveza poštnih uslužbencev, je poslala mednarodni federaciji poštnih uslužbencev v Amsterdamu obvestilo, da je njen kongres sklenil pridružiti se mednarodni federaciji.

Amsterdamska internacionala, ki je združevala že sedaj preko 22 milijonov delavcev, bo z vstopom ameriških postarjev še bolj pojačena.

Amerikanske organizacije do sedaj niso hotele pristopiti internacionali, ker so smatrale, da stoji preveč na levi. Kakor je iz tega sklepa razvidno, pričanja tudi ameriško delavstvo revdirati svoje mnenje. Gotovo je, da bodo zvezi poštnih uslužbencev sledile prej ali slej tudi ostale stroke ameriškega delavstva.

S tem dejstvom pa postaja tudi delavska internacionala svetovna sila.

Rudarski zastopniki v angleškem parlamentu. Med nevoizvoljenimi angleškimi poslanci je 45 zastopnikov rudarjev. Tudi generalni tajnik Rudarske zveze Frank Hodges je bil izvoljen za poslanca. Po sklepu organizacije ne more biti generalni tajnik istočasno član parlamenta. Sedaj se obravnava vprašanje, ali ostane Hodges po izvolitvi še generalni tajnik ali ne.

Angleške strokovne organizacije o vprašanju Delavske vlade. 12. dec. se je vršil strokovni kongres angleških strokovnih organizacij. Generalni svet tega kongresa je obravnaval resolucijo »Delavske stranke o morebitni delavski vladi pri izključenju vsake koalicije s katerokoli stranko. Sklep generalnega sveta se glasi: »Generalni svet strokovnega kongresa iz srca pozdravlja izredno volilno zmago Delavske stranke, pozdravlja morebitno zahtevo po Delavski vladi z parlamentarne frakcije. Delavske stranke, ne da bi se pri tem s kakoršnokoli koalicijo kompromitirala. Taka vlada naj prevzame popolno odgovornost za vodenje angleške države.

Naše organizacije.

Kemična stroka.

Ruše. V nedeljo, dne 6. januarja se je vršil tu polnoštevilno obiskan shod podružnice kemičnih delavcev, ki je odločno protestiral proti poslabšanju šurnega delavnika, proti reakciji nad obratnimi zaupniki in delavstvom, katero izvaja obratno vodstvo tovarne s svojim podrejenimi faktorji skoro gotovo po nalogu višjega vodstva tovarne. Na shodu, na katerem sta poročala tajnika s. Reje in s. Čeh iz Maribora, se je soglasno sprejela tudi protestna resolucija, pri kateri zaposleno delavstvo za v bodoče vztraja. — Sodruge in sodružice pa pozivljamo, da se bodočih strokovnih shodov vedno bolj točno in polnoštevilno ob enem tudi trezno obiskujejo, če hočemo, da redno odpravimo kritične razmere, ki vladajo nad nami in med nami.

Mojstrana. Vodstvo podružnice kemič. del. naznanja, da se vrši dne 27. januarja, to je v nedeljo v prostorih hotela »Triglav« redni občni zbor naše podružnice z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva, tajnika, blagajnika, knjižničarja in nadzorstva. — 2. Organizacija in njene bodoče smernice. 3. Volitev odbora. 4. Slučajnosti. Začetek občnega zbora ob pol 15. (3.) uri. Sodrug, vaša dolžnost je, da skrbite, da bo udeležba polnoštevilna. — Predsedstvo.

Medvode-Goričane. Podružnica kemičnih delavcev Medvode-Goričane sklicuj svoj redni letni občni zbor za nedeljo dne 4. februarja ob 2. uri popoldne v gostilni R. Potisek v Medvodah. Udeležba za vse člane in članice dolžnost. — Odbor.

Prevalje. Dne 30. decembra 1923 se je vršil tu izredni občni zbor podružnice kemičnih ozir. papirniških delavcev, na katerem so bili izvoljeni v podružnični odbor: Fužir Viktor, predsednik, Renner Alojz, namestnik in blagajnik, namestnica Renner Elizabeta, Fužir Viktor, tajnik, namestnica Jezernik Franička, odborniki: Bisternik Helena, Pozdih Jurij, Käfer Feliks, namestniki, Pogorevčnik Helena, Stern Simon, Aberšek Jože. Nadzorstvo: Pernjak Blaž, Lepko Franica, namestniki: Kraksner Gašper, in Pogorevčnik Helena.

Stavbinska stroka.

II. skupščina (kongres) Unije stavbinskih delavcev, se bo vršila dne 24. februarja event. 25. februarja 1924 v društvenih prostorih v Celju z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev kongresa.
2. Volitev verifikacijskega odbora.
3. Poročilo: a) predsednika in tajnika, b) blagajnika, c) kontrole.
4. Platforma za ujedinjenje stavb. org. v Jugoslaviji in tarifa ter gospodarska politika z ozirom na akcijo in taktiko, referent s. Al. Leskošek.
5. Tarifne pogodbe in ustanovitev lastne produktivne zadruge, ref. s. Al. Leskošek.
6. Pristop k poklicni svetovni internacionali Hamburg.
7. Socialna politika, referent iz Ljubljane ali Trbovelj.
8. Sprememba pravil in pravilnika, referent s. Al. Leskošek.
9. Volitev novega odbora, nadzorstva in razsodišča ter skupnega gospodarskega sveta.
10. Razno.

Glasom sklepa centralnega odbora z dne 31. decembra 1923 se bodo predlogi od podružnice sprejemali še 14 dni po razglasitvi sklicanja kongresa. — Na kongres imajo pristop vse podružnice, ki odračunavajo »Unije« stavbinskih delavcev v Celju, brez ozira na to, ali so podružnična pravila od polit. oblasti že priznana ali ne. Delegatov sme poslati vsaka podružnica, ki šteje pod 50 članov 1 in podružnice z več kakor 50 članov pošljejo na vsakih 50 članov še po enega delegata.

Centralni odbor je obenem sklenil, da z ozirom na predstoječo sezijo v stavbinski stroki, se kongres mora vršiti pred 1. marcom, ker je potrebno, da se predloge za bodočo spomenico sprejme na kongresu. Podrobnosti se bo razposlalo v okrožnicah na podružnice.

Predsednik: Tajnik:
Valentin Lebič s. r. Ivan Vrečer s. r.

Kovinarska stroka.

Tri pisma. Vergeljnov Tonček z Jese- senic ima hud boj — pa ne s svojo vestjo — temveč za svojo službico. Na naše dokaze, ki smo jih priobčili pod naslovom »Tri pisma« v Delavcu, je priobčil protičlanek v Strokovni borbi. — V tem članku ne skuša dokazati, da pisma ni pisal, temveč se le jezi, da je prišlo pismo v naše roke. Zato se bu- duje in nam pravi »socialpatriotski con- zorjiz«.

Vergeljčku svetujemo, naj se nauči pisati točne naslove, pa pisma ne bodo hodila v nezaželjene roke. — Sicer se pa s takimi »tajniki« kakršen je Vergeljček, mi nimamo časa prepirati.

Guštanj. Redni občni zbor kovinar- ske podružnice v Guštanju se bo vršil v nedeljo 27. januarja ob 9. uri dopol- dne v gostilni pri Pošti. Dostop imajo le člani z legitimacijami.

Članstvo tovarne v Guštanju poziva- mo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži. Na občnem zboru je prilika za kritiko zato naj se vsak, ki ima kaj na sru, priglasi k besedi in pove, kaj je prav in kaj ni. Kritizirati potem, ko je občni zbor že minul je neokusno in škodljivo. Zato pridite vsi zavedni in pripeljte še manj zavedne člane s se- boj. — Odbor.

Monopolska stroka.

Klerikalno hvalisanje. Naši klerikal- ci so si zopet nadeli pavjega perja in pripovedujejo in pišejo, kaj so vse sto- rili za tobačno delavstvo. »Slovenec« piše o tej stvari, da sta dva poslanc SLS intervenirala za zboljšanje plače tobačnemu delavstvu. To piše tako, kakor da bi mi ne zasledovali njihovega dela in ne vedeli, da poslanci SLS v Beogradu čisto nekaj družega delajo, kakor v Ljubljani. V Beogradu ponižne sluge g. Pašića, ki so veseli, da spreje- majo svoje masne dnevnice, na drugi strani pa, ko pridejo v Slovenijo, grmč kakor nevihta.

Resnica je, da so sedeli v finančnem odboru trije poslanci SLS ali niti eden ni odprl ust za zboljšanje plač tobačne- mu delavstvu. Pač pa je g. poslanec Vesenjak predlagal, naj se podraže to- bačni izdelki, ni pa zinil niti besedice o bedi tobačnega delavstva. Sedaj pa, ko so slišali ti gospodje, da se je našemu Savezu po večmesečnem neprestanemu dreganju posrečilo, pripraviti monopol- sko upravo vsaj do tega, da je predlo- žila ministrskemu svetu predlog za po- višanje plače monopolnemu delavstvu v znesku 6 Din dnevno, sedaj so se pa gospodje zbudili iz trdnega spanja in hočejo tudi ta uspeh izkoristiti za svojo lažljivo politično stranko.

Pa ne samo, da niste nič delali za zboljšanje plač tobačnemu delavstvu, temveč ste nam padali v hrbet, kadar- koli in kjerkoli ste mogli. Ali se še spominjate 2. julija, ko smo mi napra- vili poldnevno protestno stavko, vi ste pa protestirali proti stavki, mesto da bi protestirali proti monopolski upravi, ki je s svojim zavlačevanjem povišice to stavko povzročila.

Gospodje klerikalci! Tokrat se vam ne bo posrečilo dokazati, da je črno, belo. Mi smo vas spoznali in bomo — končno javno obračunali z vami.

Vestnik „Svobode“.

Program, ki ga je na zadnjem kon- gresu določil »Svoboda« delegatski zbor, je zelo važen za nadaljne delovanje zveze. Osrednji zvezni odbor se tega dobro zaveda in zato pozivljamo vse podružnice in zaupnike podružnic, da resno začnejo podpirati ta odbor z vest- nim izpolnjevanjem svojih obveznosti do centrale. Knjiči če se bodo podružnice tega zavedale, bo osrednja zveza lahko šla preko vseh ovir ter bo v moči ustre- zati podružnicam v vsem, kar potrebu- jejo za svoje kulturno delovanje. Naj se že enkrat ugotovi in razjasni pomen centrale, ker le tedaj nam bo mogoče kaj doseči! Načelstvo »Svobode«.

Vse podružnice opozarjamo, da čim- preje poravnajo svoje obveznosti do cen- trale, sicer bo primorana se ravnati po centralnem pravilniku, ki so ga dele- gatje na zadnjem kongresu soglasno odobrili.

Delavska zakonodaja v naši državi.

2. Če je podaljšanje delovnega časa neizogibno, potrebno, da se prepreči pri proizvodnji. V tem slučaju je dopustno podaljšanje delovnega časa samo za 2 uri na dan, in sicer največ za 35 dni na leto. Podjetnik pa je dolžan le naknadno poročati pristojni inspekciji dela, da je podaljšal iz označenih razlogov delovni čas v zakonito določeni izmeri.

Ob podaljšanjem delovnem času se smejo zaposlevati pa izključno samo pomožne osebe nad 16 let stare. Mladostni delavci pod 16 leti, ne smejo biti v nikakem slučaju zaposleni dalje nego 8 ur dnevno; za te se delovni čas lahko zniža tudi pod 8 ur na dan, če odredi to za izvestne kategorije obratov ministrstvo za socialno politiko.

Plačevanje prekočasnega dela.

Vsako prekočasno delo, bodisi dovoljeno ali nedovoljeno, morajo plačevati podjetniki najmanj 50% više od redne-

ga. Ta povišek velja tudi za akordno delo; pri akordantih se smatra za normalno plačo ene ure 48., 54. ali 60. del povprečnega tedenskega zaslužka, kakor je normalni delovni čas v dotičnem podjetju ali 8, ali 9, ali 10 ur dnevno.

Ta določba je obvezna za oba pogodbenika: za podjetnika in delavca in se ne more s pogodbo ne ukiniti ne izpremeniti. Kdor se ne ravna po njej, zagreši prestop in se kaznuje. Izkušnja priča, da se največ greši ravno zoper to določbo, in sicer v prvi vrsti od strani podjetnikov. Načini so razni: ali ponudi podjetnik delavcu ob nastopu službe v podpis izjavo, s katero se delavec odreka zakonito zajamčeni pravici do poviška za prekočasno delo, ali pa odpove službo delavcu, ki zahteva ta povišek. Tako eno kakor drugo je zakonito nedopustno in torej pravno ničeno, razen tega pa še kaznivo kot prestop prisilne določbe zakona o zaščiti delavcev. Odpove se sicer obojestransko brez razloga, ali odpoved iz tega vzroka, da se izogne zakonito ustanovljeni dolžnosti, plačati prekočasno delo,

je nedopustna, ker je nedopustno izigravati, odnosno odbiti zakon. Tega bi se moralo delavstvo dobro zavedati in odločno zavrniti vsak napad na jasno določbo zakona.

Kratko: vsako prekočasno delo, bodisi da ima podjetnik za podaljšanje delovnega časa dovoljenje ali ne, se mora plačati najmanj 50% više od normalnega. Podjetnik, ki se ne ravna po tej določbi, zagreši prestop in naj se ovadi pristojni inspekciji dela, da ga kaznuje in opozori na zakonito dolžnost; če kljub temu ne plača poviška 50%, naj se obrne delavec na redno civilno sodišče in naj toži za izplačilo zakonito zajamčene nagrade za prekočasno delo. Odpoved zaradi uveljavljanja te pravice ni dopustna, ker bi bila in framen legis, to je izogibanje prisilni določbi zakona, kar je zakonito nedopustno.

Nočno delo v industrijskih in obrtnih obratih in zaposlenje otrok.

Zenske brez razlike starosti in mladostni delavci pod 18 leti se vobče ne

smejo zaposlevati ponoči v obrtnih, industrijskih, trgovskih, prometnih, rudarskih in drugih podjetjih, ki spadajo pod zakon o zaščiti delavcev.

Izjemno pa dopušča zakon zaposle-
vati odraslih žensk in mladostnih delav-
cev od 16. do 18. leta tudi ponoči v sle-
dečih slučajih:

a) ob višji sili, ko je neizogibno tre-
ba podjetje oteži nenadne nevarnosti ali
večje škode;

b) če je treba sirovine, ki se rade
kvarijo obvarovati neizbežne pokvare,
in sicer največ 30 krat na leto;

c) ob neizogibni višji državni po-
trebi.

Nočno delo je dalo v času od 10.
ure zvečer do 5. ure zjutraj. V pekarnah,
v katerih je nočno delo prepovedano,
se smatra izjemoma, da mine
noč ob 4. uri zjutraj.

Otroci pod 14. letom ne smejo biti
zaposleni pod nikakim pogojem v red-
nem obratu podjetja, za katero velja
zakon o zaščiti delavcev.

(Dalje prihodnjic.)

Vaditeljski tečaj DTE se bo vršil od
15.—18. februarja t. l. v Trbovljah, kjer
se bo poleg praktičnega vežbanja teles-
nih vaj predavalo še o naslednjih te-
mah:

1. Naloga, smer in cilj DTE, njihov
pomen v socialističnem gibanju, naloge
socialistične stranke in razmerje DTE
do drugih sorodnih meščanskih društev.

2. Naše organizacije: politične, stro-
kovne, gospodarske in kulturne (Svo-
boda, DTE in UDR).

3. Zgodovina telesnih vaj s posebnim
oziranjem na delavsko telovadno gibanje.

4. Telovadni sestavi.

5. Telesna vzgoja žen.

6. Anatomija, fiziologija, higiena ter
prva pomoč pri nezgodah.

7. Telovadna metodika.

Ker bo torej ta tečaj velikega po-
mena ne samo za naše telovadne enote,
temveč tudi za vse podružnice »Svobo-
de«, je zato dolžnost vsake podružnice,

da sigurno pošlje na ta tečaj enega
udeleženca.

Prijave sprejema Zveza DTE do 31.
t. m. v Ljubljani, Zidovska ul. 1.

Za »Indijske pripevedke«, ki smo jih
poslali podružnicam v razprodajo, naj
do konca tega meseca obračunajo zanje.

U. D. R.

Zimski poizidlet na »Teško čelo«
priredi ženska četa edinice Marks-Ljub-
ljana dne 2. februarja (na svečnice.)

Odhod točno ob 9. uri dopoldne iz-
pred gostilne Valjavec (Reininghaus) v
Šiški.

Izlet se vrši v vsakem vremenu, le
če bi padal dež, bo izlet preložen na
prihodnjo nedeljo.

Izleta se lahko udeležijo tudi nečlani,
zlasti stariši, vendar se morajo strogo
pokoravati odredbam vodnice.

Četnica U. D. R.

Razgled po svetu.

Tedenski pregled.

Ljubljana, 8. januarja 1924.

Po silni elementarni katastrofi, ki
je zadela Japonsko, je sledila tudi poli-
tična zmeda, katere posledica je bil pa-
dec vlade in sestava novega kabineta.
Nova vlada je prevzela svoje posle v
hudem in težavnem položaju in ne ve-
mo, koliko časa se bo mogla vzdržati
na krmilu. Porušeno gospodarstvo in
razruvano politično življenje sta oznaki
za sodobne razmere na Japonskem. —
Začel se je nenormalni čas atentatov na
razne politične osebnosti. V kratkem se
je izvršilo že troje atentatov. Zadnji je
bil pred nekaj dnevi, ko je neki Kore-
jec zagnal bombo pred mikadojevo pa-
lačo. — Ako bodo začeli Japonci po
evropskem vzorcu, bodo kmalu tudi oni
na tistem stališču kot Evropa oziroma
še na slabšem, ker oni nimajo nikogar,
da bi ga odirali na račun »reparacij«.

V Rusiji opazimo zadnje čase bi-
stvene izpremembe. Zloglasne vesti o
krutosti boljševikov so potihle, o gla-
dovnih katastrofah ni več čuti. Kon-
cem prošlega leta pa smo celo slišali,
da je Rusija poslala v Evropo prvo ko-
ličino doma pridelanega žita. Vsekakor
konkreten dokaz, da se Rusija v resnici
konsolidira. V zvezi s tem so se izvr-
šile važne izpremembe tudi pri politi-
čnih osebnostih. Imena Ljening, Trockij,
Jofe so stopila v ozadje, v ospredje pa
stopajo Zinovjev, Kamenjev, Kaljenin.
Od starih je ostal le še znani finančni
strokovnjak Krasin, ki pa se mudi ve-
čidel zunaj Rusije in sklepa trgovinske
pogodbe. Naj pribijemo še to dejstvo,
da se kaže v priznavanju Rusije in v
stremljenju po obnovitvi gospodarskih
stikov z njo naša — Jugoslavija.
Vendar se govori, da se bo v kratkem
vršila konferenca naših in ruskih slu-
žbenih zastopnikov, ki bodo dovedla do
tesnejših zvez med nami in Rusijo.

*

Med Angleži in Francozi sta se po-
javila zopet dva nova slučaja nespor-
azumljenja, oz. politične in gospodarske
ljubosumnosti. Prvi obstoji v tem, da je

Francija dovolila Jugoslaviji in Romu-
niji znano posojilo za oboroževanje. An-
glija vidi v tem tekmovalne namere
Francije in na vse grlo protestira proti
takim posojilom. V ostalem pa zahteva
jamstva, da se bodo ta posojila v istini
porabila za oboroževanje. Kako si An-
glija predstavlja ta jamstva in zakaj jih
sploh zahteva, tega ne vemo, pač pa
slutimo. — Drugo jabolko razdora tvori
francosko-češkoslovaška pogodba. Fran-
ciji se je posrečilo navezati zelo tesne
stike s Češkoslovaško, kar je Angliji
izpodletelo. Pri tem moramo omeniti,
da je Češkoslovaška s tem samo pridobi-
la, ker je Francozi ne smatrajo le za
kolonijo kakor Jugoslavijo. Zasluga za
procvit in razvoj Češkoslovaške gre od-
ličnim državnikom Masaryku in dr.
Benešu, ki sta v duhu že davno naprej
zamišljala in določala usodo nele Če-
škoslovaške, temveč vse Evrope. Tačas
smo pri nas spali spanje lenega...

Te dni se odprli v Beogradu konfe-
renca zastopnikov držav male antante:
Jugoslavije, Češkoslovaške in Romuni-
je. Predsedoval bo naš minister zuna-
njih poslov dr. Ninčič. Konferenca bo
predvsem sklepala o tesnejši zvezi dr-
žav male antante, o priznanju Rusije
in o posojilu Madžarski. Kakor znano,
je Madžarska pod pepelom tleča iskra,
ki utegne vsak čas zanetiti požar v
Srednjo Evropo, ker sosednje države
pač ne morejo in ne smejo mirno gle-
dati, da bi se v srcu Evrope pripravljali
teren za povratek Habsburgovcev ali
propadlih nemških princev. Na to kon-
ferenco, ki se bo vršila v Beogradu, zre
vsa Evropa z nestrpnim zanimanjem.

Isti čas, ko bo skušala Francija mor-
da potem omenjene konference vplivati
na malo antanto, priredi Anglija de-
monstrativne manevre britanskega voj-
nega brodovja v Sredozemskem morju.
Za štafažo bo pritegnila tudi italijansko
in špansko eskadro. S tem hoče Angli-
ja pokazati, da hoče preko Francije ob-
vladovati Sredozemsko morje, da se za-
veda svojega Gibraltarja in da še vedno
aspirira na Dardanele in Bospor. Kar
se tiče zadnjega, ji bo Rusija prekrizala
račun.

V Italiji gospodu Mussoliniju računi
ne gredo prav čisto izpod rok. Da si
ohrani svojo pozicijo, namerava Musso-
lini te dni razpustiti parlament. Skoro
gotovo je, da se je Mussolini ustil, ker
bo delovno ljudstvo z ozirom na tero-
rizem fašistov napelo vse sile, da se
otrese neznošnega fašistovskega jarma.

Na Grškem razmere še niso ureje-
ne. Venizelos, ki se je vrnil v domovi-
no, je izjavil, da se ne bo več udeležel
političnega življenja, pač pa da bo
v vseh drugih ozirih stavljal svoje moči
na razpolago domovini. Vendar je bil
pri prvi seji konstituante izvoljen za
njene predsednika. Kmalu nato pa je
nevarno zbolel, baje ga je zadel srčni
krč. Z druge strani javljajo, da je bil
nanj izvršen atentat. Po vplivu Venize-
loša se bo na Grškem vršilo ljudsko
glasovanje, ali naj bo Grška republika
ali naj ostane kraljevina. Kakor kaže,
se bo večina naroda izrekla proti do-
sednji dinastiji, oz. sploh za republi-
ko.

*

V Jugoslaviji se stopnjema izvršu-
je likvidacija pokrajinskih uprav. Ker
vlada po njej sami imenovanim veli-
kim županom ne zaupa, je imenovala
posebne likvidatorje. Predvsem pereča
je likvidacija pokrajinske uprave v Za-
grebu, ki jo hoče vlada izvršiti čim pre-
je. Zakaj, že vé!

V Sloveniji sklepajo novo pečeni
»radikalci« nove zveze, ustanavljajo
nove liste, ustavljajo uradništvu plače
in upajo na boljše čase. Borba med nji-
mi (pod Avstrijo so bili tudi zvesti!) in
nasprotniki je prav zanimiva, hkrati pa
hudo prostaska. Delavstvo se do te vr-
ste boja še ni ponižalo!

11., 12., 13.
Dvoletni mož.
14., 15., 16.
Čast njenega moža.
KINO MATICA

10., 11. in 12.
Pot v noč.
13., 14. in 15.
Originalen vlomilec
KINO TIVOLI

ZADRUŽNA BANKA
v Ljubljani, Aleksandrova cesta šte. 5

sprejema hranilne vloge na tekoči račun in na knjižice:
obresti po dogovoru. Bančne posle izvršuje najkulantneje.

Delniški kapital K 12.000.000.

Brzjavni naslov: Zadrubanka. — Telefonska številka 367.

Treba da Fellerjev Elzafluid Povsod kupiti morete!

Ako se Vam zgodi, da Fellerjev pravi Elza-
fluid kje ne morete dobiti, prosimo sporočite,
tako dobite sporočilo za Vas najugodnejše
mesto, kje se prodaja

To je najboljši,
kar sem kdaj okušal!

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodejno
sredstvo za drgnjenje! Za ude! Za vrati! Za
glavo! Za zobe! Za negovanje kože! Kot ko-
smetikum! Za negovanje ust! V zimi! V letu!
Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodelu-
joč, bolečine lajšujoč, koristen in mnogo-
stransko uporabljen. Je veliko močnejši in
bolj delujoč kakor francosko žganje in naj-
boljše sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic
zadostuje, da tudi vi rečete:

To je najboljši,
kar sem kdaj okušal!

Skupaj s pakovanjem in poštino stane:
3 dvojnat ali 1 specialna 24 Din, 12 dvoj-
natih ali 4 specialne steklenice 85 Din, 24
dvojnati ali 8 specialnih steklenic 151 Din,
36 dvojnati ali 12 specialnih steklenic 214 Din.

Na te cene se računa sedaj še 10% do-
plata. — Adresirati natančno: Eugen V.
Feller, lekarnar, Stubica Donja, Elzatrž
št. 334, Hrvatsko.

NAHOD? GLAVOBOL? Zobobol? Tr-
ganje? Odrečejo večkrat mišice in živci?
Prijetno čustvo kreposti prinese pravi Feller-
jev Elzafluid! Najboljše hišno sredstvo, lajša
bolečine, osvežuje in jača ter čez 25 let pri-
ljubljen kosmetikum za nego kože, las in
ust! Veliko močnejši, izdatnejši in boljši ka-
kor francosko žganje! S pakovanjem in po-
štino 3 dvojnat ali 1 specialna steklenica
24 dinarjev; 36 dvojnati ali 12 specialnih
steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka raz-
pošilja: lekarnar EUGEN V. FELLER, STU-
BICA DONJA, Elzatrž št. 33-
Hrvatsko

V imenu Štok. kom. (P. odb. GDSJ.)
Izdajatelj: Franc Svetec.
Odgovorni urednik: Jože Berdajs.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin.

Delavskim rodbinam priporočamo
Kolinsko cikorijsko,
ki je najboljša kavina primes.

Kino „Ljubljanski dvor“.

Četrtek, petek, sobota

Trmoglavost hčerke milijarderja
ali deklica iz pekla.

V glavni vlogi Lya Mara.